

002. Q, een weinig gefrequeenteerde letter

1. Gebruikt u vaak een q'tje of zelfs meerdere q's? Dan bent u een exemptie (in kerkelijke sfeer: het onttrokken-zijn). We kennen de majuskel, de bovenkast- of hoofdletter Q en de minuskel, de onderkast- of kleine letter q.
2. Er zijn heel wat lettersoorten, waarin de q duidelijk genoteerd kan worden: non-plus-ultra, sint-elizabethsletter, garamond of garmond, galjard of gaillard, romeinletter en chocoladeletter.
3. Of schrijft u vaak qualitate qua – q.q. dus – de letter q? Hebt u dan wellicht een of andere qualitate-quafunctie? Dan bent u vast de redacteur van het Groene Boekje, de Woordenlijst Nederlandse Taal. Daarin beslaat de letter q maar één pagina, met woorden als quaestrix, queeste, quisling, quasimodo en het land Qatar, geen maag-darmcatarre dus.
4. De kiese, quasiauthentieke aanhanger van het querulantisme, een soort ware donquichot op een rossinant (in navolging van de historische Don Quichot met zijn paard Rocinante) at quiche – dat was slecht voor zijn kiezen – en moest zijn donquichotterie bekopen met cariës.
5. De dauphine had voor de dauphin een Schotse kilt gequilt. De sisyfusarbeid die ze daarbij verrichtte, is genoemd naar Sisyphus. Na het dansen van de merengue genoten zij van een cappuccinoetje met daarbij meringue. Verder dansten zij de Weense wals, de écossaise – een Schotse dans –, de polka-mazurka, de ländler, de lapdance, de paso doble en de passacaglia of passacaille.
6. Een echt q-woord, geleerd uit het a-b-boek, het abecedarium, en dus eigenlijk een abc'tje is quarté. Dat is Belgisch-Nederlands voor een weddenschap op vier paarden. Maar een quartet is een piek in een spectrum, dus geen kwartetspel of een vocaal kwartet. Quarto ligt er dichtbij en betekent 'ten vierde'. Maar dat is dan weer iets anders dan kwarto, het boekformaat.
7. In de fitnessstudio zat een quarterback die jehova was, een Jehova's getuige dus. Hij verzorgde als conferencier, samen met zijn amant de coeur, zijn dulcinea, zijn mokkel in haar deux-piècesje als conferencièr hilarische conferences en ook conferenties voor het volk, het vulgus, het geteisem, het falderappes, het gajes, het gespuis. Volksmond is vox populi.
8. Een kwestieuze kwestie, een question brûlante, vormen bijvoorbeeld ook korset en corselet. Daarnaast is er de kwant, de vrolijke snuiter en de quant, een fysisch begrip met als synoniem kwantum. Kwantumkorting is weer iets anders, net als quant-à-moi: wat mij betreft.
9. Ben jij het, die gelaedeerd wordt doordat je fiancee niet op haar qui-vive was, dat is een het-woord trouwens? De biljarter had al wel een biljard keer de acquitstoot verricht en stond nu met zijn keu klaar in de queue om wellicht weer carotte te spelen of een piqueetje, verkleinwoord van piqué met als meervoud piqués, te maken. Hij sloeg dus zeker geen piketpaaltje!
10. Een dictee over de letter q is misschien wat saai. Daarom nog enkele andere smaken: polyvalente poliklinieken, ruggespraak die ontstaat via ruggengraat en ruggenmerg, weifelende twijfelaars (geen meerdere lits-jumeaux dus), in trance een worst in tranches snijden, een doorsnee-Hamburger die een doorsneehamburger nuttigt, op de A-kant van de plaat een lied over akant of acanthus, de mecano's zoon had een meccanodoos, sceptisch zijn over een antiseptisch product, zijn maîtresse maitriseren, vol met grillen heeft hij het vlees op de grill gegrild, de kynoloog in het cynodroom had veel pecunia of pecuniën – hij betaalde trouwens met Engelse shillingen en Oostenrijkse schillingen – en ... volgens Van Dale mag quizen en kwissen allebei. "k Wist 't allemaal al" hoor ik u zeggen.